

ЗАРАДИ ДІТЕЙ – ПРОТИ СНІДУ

В Україні розгорнуто роботу з реалізації проекту Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ) «Профілактика ВІЛ-інфікованих серед підлітків груп ризику в Україні 2007–2009». До виконання його науково-дослідницької складової залучено й Український інститут соціальних досліджень ім. Олександра Яременка.

Вступ і історія питання

Проект передбачає надання підтримки 7 країнам (Україні, Албанії, Боснії та Герцеговині, Молдові, Румунії, Сербії та Чорногорії) для розвитку потенціалу Уряду та неурядових організацій щодо розвитку програмної діяльності та надання послуг дівчатам та хлопцям підліткового віку, які вже ведуть спосіб життя, що наражає їх на ризик інфікування ВІЛ, або підліткам, які можуть почати вести такий ризикований спосіб життя. Проект надасть можливість впровадити комплекс заходів протидії епідемії ВІЛ серед підлітків груп ризику (віком 10–18 років).

За визначенням ЮНІСЕФ, до категорії підлітків груп ризику входять:

- дівчата та хлопці, які являються споживачами ін'єкційних наркотиків та використовують для ін'єкцій нестерильні інструменти;
- хлопці та дівчата, які займаються незахищеним сексом за гроші, включно з тими, хто став жертвою торгівлі людьми з метою сексуальної експлуатації та мають незахищений (часто примусовий) секс за винагороду;
- хлопці, які мають незахищений анальний секс з чоловіками;
- хлопці, які мають незахищений секс з жінками комерційного сексу (частина традицій статевого стосунку у багатьох країнах, де жіноча незайманість до шлюбу надзвичайно цінується).

Беручи до уваги, що більшість нових випадків інфікування трапляються серед молоді, існує необхідність посилити заходи з профілактики ВІЛ серед підлітків груп ризику, які найбільше підпадають під ризик інфікування. Програмна діяльність з профілактики ВІЛ повинна передбачати швидкі та ефективні заходи щодо роботи з підлітками груп ризику. Якщо негайно не почати вирішувати цю проблему, програми з профілактики ВІЛ не будуть мати помітного впливу на епідемію, а рівень передачі ВІЛ-інфекції буде і надалі продовжувати зростати з тривожною швидкістю. Слова «швидкість», «ефективність» та «робота з групами ризику» асоціюються з **терміновою протидією**, що вимагає невідкладних заходів для попередження подальших загроз здоров'ю та добробуту громадян.

Проект має за мету інтеграцію заходів з профілактики ВІЛ серед підлітків груп ризику у програму дій Уряду задля забезпечення послідовності та безперервності

протидії. Проект було розроблено таким чином, щоб результати та отриманий досвід було поширено серед інших країн Східного та Центральноєвропейського регіону для того, щоб більша кількість країн змогла скористатися здобутками проекту.

Загальну координацію дослідницької частини проекту в 7 країнах-учасниках, а також технічну допомогу здійсненню проекту в країнах, надаватиме Лондонська школа гігієни та тропічної медицини (Велика Британія).

Україна – опис проекту

Представлений у березні 2006 Національний звіт щодо розширення універсального доступу до профілактики ВІЛ/СНІДу, лікування, догляду та підтримки в Україні до 2010 року, що базується на результатах трьох національних консультацій з усіма зацікавленими сторонами та схвалений Урядом, визнав дітей та підлітків груп ризику однією з груп населення з найбільш високим ризиком інфікування ВІЛ-інфекцією, а також установив цільовий показник охоплення профілактичними послугами для цієї групи – 60 % до кінця 2010 року.

1. Мета та завдання проекту

Розробити економічно обґрунтований та гендерновиважений національний план з профілактики ВІЛ серед підлітків груп ризику як частину національної стратегії протидії ВІЛ з необхідним наголосом на потребах підлітків груп ризику відповідно до їх віку, статі та неоднорідності цільової групи.

Окремі завдання для кожної сфери очікуваних результатів:

Результати	Завдання
Розвиток доказової бази	Підтримати збір та аналіз даних щодо підлітків груп ризику та сприяти розвитку відповідної спроможності національної системи моніторингу та оцінки.
Розвиток політики та законодавчої бази	Переглянути та доповнити відповідну законодавчу і нормативну бази, розробити рекомендації щодо вирішення суперечливих правових та етичних аспектів профілактики ВІЛ серед підлітків груп ризику. Розвинути партнерські відносини та співпрацю з національними та міжнародними зацікавленими сторонами.

Розвиток потенціалу	Сприяти розвитку спроможності державних та неурядових організацій щодо планування, впровадження, моніторингу та оцінки діяльності у сфері профілактики ВІЛ серед підлітків груп ризику. Розробити норми та стандарти надання послуг підліткам груп ризику у сфері профілактики ВІЛ.
Впровадження комплексу цільових послуг	Забезпечити доступ підлітків груп ризику до цільових профілактичних послуг задля зменшення ризикованої поведінки у 4 місяцях проведення проекту.
Моніторинг та оцінка	Забезпечити поточний аналіз виконання проекту, внесення необхідних змін, документування найкращого досвіду.

2. Цільові групи

Цільовими групами проекту є хлопці і дівчата груп ризику, які живуть або працюють на вулиці, вживають наркотики та залучені в секс-бізнес, знаходяться в притулках для неповнолітніх та у закладах позбавлення волі. Беручи до уваги епідеміологічні дані з регіонів та наявність потенційних партнерів, місцевих НУО та центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, для проведення були відібрані такі регіони: м. Миколаїв, м. Дніпропетровськ та м. Київ, а також Донецька область.

3. Партнери проекту

Міністерство України у справах сім'ї, молоді та спорту, головний партнер, що є ключовою організацією, відповідальною за прийняття рішень, розробку стратегій та вирішення правових проблем, пов'язаних з дітьми та молоддю.

Інші партнери: Міністерство охорони здоров'я, Міністерство освіти та науки, Інститут розвитку сім'ї та молоді, місцеві адміністрації, соціологічні дослідницькі та аналітичні організації, НУО тощо.

Проект забезпечуватиме співпрацю і взаємодію з проектом «Збір стратегічних даних і розробка індикаторів надання послуг профілактики ВІЛ-інфекції та ін. щодо молоді (10–24 роки)» ВООЗ в Україні.